

6. Шпак М.М. Стресостійкість особистості в дискурсі сучасних психологічних досліджень. Габітус. Вип. 39. 2022. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2022.39.36> (дата звернення: 17.08.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-474-0-6>

**PSYCHOSOCIAL SUPPORT FOR FAMILY MEMBERS
OF MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS EMPLOYEES
IN THE EVENT OF THEIR DEATH, DISAPPEARANCE, INJURY,
STAY OR RELEASE FROM CAPTIVITY**

**ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ЧЛЕНІВ РОДИН
ПРАЦІВНИКІВ МВС У РАЗІ ЇХ ЗАГИБЕЛІ, ЗНИКНЕННЯ
БЕЗВІСТІ, ОТРИМАННЯ ПОРАНЕНЬ, ПЕРЕБУВАННЯ
АБО ВИЗВОЛЕННЯ З ПОЛОНУ**

Yaremchyshyn M. M.

*Lecturer at the Department
of Practical Psychology,
Postgraduate Student of the Department
of Practical Psychology
Lviv State University of Internal Affairs
Lviv, Ukraine*

Яремчишин М. М.

*викладач кафедри практичної психології,
аспірант кафедри практичної психології
Львівський державний університет
внутрішніх справ
м. Львів, Україна*

Психосоціальна підтримка – це сукупність дій, спрямованих на задоволення психологічних і соціальних потреб окремих осіб, сімей та спільнот. Це також дії, спрямовані на полегшення страждань осіб, які перебувають у важкій життєвій ситуації, та відновлення їхнього психосоціального благополуччя. Каталізатором важких життєвих, кризових ситуацій можуть бути різні джерела їхнього походження від соціальних чинників до техногенних, військових та політичних. Різноманітні чинники впливають на різних осіб по-різному, відповідно до цього система психосоціальної підтримки може функціонувати та бути ефективною в контексті ситуації.

На даний момент повномасштабної війни в Україні питання психосоціальної підтримки набуло більшої актуальності, оскільки виклики, спричинені воєнними діями, впливають масово на українське населення. Саме тому, чільне місце в системі розвитку психологічної науки та практики у контексті надання допомоги різним категоріям громадян займає питання психосоціальної підтримки працівників МВС

та їхніх сімей, оскільки частина службовців, афілійованих до міністерства внутрішніх справ, перебуває безпосередньо в зоні бойових дій та виконує свої службові обов'язки, перебуваючи постійно в ситуаціях підвищеного стресу та потенційного вигорання.

Акцентуація розвитку підходів та явища психосоціальної підтримки в структурі МВС буде сприяти кращій допомозі працівникам національної поліції, ДСНС, прикордонної служби та інших служб в системі МВС та їхнім сім'ям при відновленні та покращенні їхнього психологічного стану у випадках загибелі, зникнення безвісти, отримання поранень та перебування або визволення з полону. Насамперед важливо зауважити, що травматичний досвід від подій, наведених вище, може перебігати у різних людей по-різному. Однією із причин є індивідуальні психічні особливості окремої особистості, її здатності переживати стресові ситуації та ступінь розвинутої резильєнтності, тобто результат зусиль щодо збереження або відновлення психічного здоров'я в протидії життєвим викликам [1, с. 97].

Травматичний досвід, пов'язаний із військовими діями у випадках зникнення безвісти, отримання поранень та перебування або визволення з полону службовців МВС гостро впливає на їхній психічний стан, що насамперед ускладнює їхнє відновлення після пережитого. Результатом цього може бути розвиток психічних порушень та професійна деформація. У випадку загибелі працівників МВС члени їхньої родини як найближче соціальне середовище отримують сукупність психічних порушень, де одним з елементів є сприйняття смерті члена родини через призму виконання ним його службових обов'язків. Цей патерн сприйняття загибелі члена родини буде впливати на перебігання горювання. Загалом, психосоціальні послуги які надаються сім'ям працівників МВС, які виконували службові обов'язки в зоні бойових повинні мати сімейно-орієнтований характер, адже сімейний психологічний клімат розуміється як ресурсне середовище, яке впливає на процес адаптації до нових умов та соціалізації після поранення чи полону службовців, які безпосередньо виконували або виконують завдання у зоні ведення бойових дій. Варто також приділяти особливу увагу дітям, оскільки дитяча психіка менш схильна до переживання стресу, натомість ряд технік соціальної підтримки дітей в своїй основі містять ігровий формат переживання та адаптації до нової реальності. Наприклад, батько поліцейський після перебування в зоні бойових дій став більш агресивним та відстороненим, у такому випадку дитина повинна отримувати професійну психологічну підтримку в більшій мірі, ніж інші члени сім'ї.

Фактор сімейної терапії при відновленні службовців після травм чи полону відіграє ключову роль, оскільки адаптація до життя після кризових ситуацій проходить набагато краще при допомозі сім'ї. А

також у контексті психосоціальної підтримки в системі МВС важливу роль відіграє схожий пережитий досвід самих службовців та членів їхніх сімей. Оскільки основним аспектом тут є нюанси служби. Використання відомчих ресурсів для підтримки позитивного психосоціального клімату самих службовців та членів їхніх родин дозволяє краще досліджувати перебіг протікання стресу та переживання кризових ситуацій і гарантувати більш якісний підхід.

У відомчій структурі службовий фактор допомагає знайти додаткові підходи для психосоціальної підтримки у порівнянні із застосуванням останньої до цивільних. Оскільки на базі МВС, переймаючи міжнародний досвід, можуть функціонувати програми психологічної реабілітації, що у контексті виконання службових повноважень та переживання стресових ситуацій та негативних наслідків тілесно-психологічного характеру, пов'язаних з ними, фокусуються на розвитку взаємодії між службовцями через досвід переживання кризових ситуацій та покращення психічного стану у контексті, наприклад, поліцейський – поліцейський, поліцейський-сім'я. У випадку сімей службовців МВС, які переживають втрату члена родини, вони можуть краще прийняти втрату тоді, коли почули про досвід переживання та перебігу психічної травми, пов'язаної зі смертю близької людини, від сімей інших службовців.

Загалом, можна говорити про те, що основною відмінною рисою психосоціальної підтримки членів родин працівників МВС у разі їх загибелі, зникнення безвісти, отримання поранень, перебування або визволення з полону є контекст роботи членів їхньої родини в одній структурі. Це може якісніше впливати на переживання кризових ситуацій, стресу. Оскільки цей фактор спільності сприяє розвитку позитивних тенденцій при відновленні психологічного сімейного мікроклімату та розумінню найефективніших технік та психологічних прийомів для саморегуляції психічного стану та сприяє більш якісному відновленню.

Література:

1. Мерзлякова О. Резильєнтність або психологічна стійкість: концепт, вимірювання, розвиток (аналітичний огляд). Аналітичний вісник у сфері освіти й науки, 18, 2023. С. 96-120.